

Dosarul nr.1 ra-1884/2023
1-22124156-01-1ra-16112023

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
D E C I Z I E**

14 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:
Președinte – Țurcan Anatolie
Judecători – Mânăscurtă Igor și Daguța Sergiu

examinînd, fără citarea părților, admisibilitatea recursului declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura UTA Găgăuzia –Bolgar Natalia prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 12 octombrie 2023, în cauza penală privindu-l pe

Dolomanji Piotr xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 23.08.2022 - 02.11.2022;
2. Instanța de apel: 24.11.2022 - 12.10.2023;
3. Instanța de recurs: 16.11.2023 - 14.03.2024.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința judecătoreiei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga din 02 noiembrie 2022, cauza fiind examinată în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Dolomanji Piotr a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 361 alin. (1) Cod penal la pedeapsa sub formă de amendă - în mărime de 300 u.c., adică 15 000 lei (cincisprezece mii lei).

Au fost admise cerințele procurorului, și s-a dispus încasarea de la Dolomanji Piotr, în bugetul de stat sumă de 2 100 (două mii una sută) lei, pentru efectuarea acțiunilor procesuale pe cauza dată.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Dolomanji Piotr, în una din zilele lunii februarie 2022, data exactă în cadrul urmăririi penale nu s-a stabilit, avînd la dispoziție polița de asigurare obligatorie a răspunderii civile auto seria și numărul xxxxx cu termen de valabilitate de pe 08.01.2022 pînă pe 22.01.2022, eliberată de compania de asigurare „ASTERRA GROUP” pentru automobil de marca „TOYOTA AVENSIS” cu numărul de înmatriculare xxxxx (înregistrat în Republica Bulgaria), acționînd cu scop de a falsifica polița de asigurare obligatorie a răspunderii civile auto, care este document oficial, ce oferă dreptul la repararea prejudiciului material dacă survine cazul asigurat, aflîndu-se într-un loc nestabilit în cadrul urmăririi penale, folosind tehnica de calculator, a scanat polița de asigurare susmenționată și a

introdus modificări în elemente numerice ale înscrierii inițiale despre termene de valabilitate ale poliței de asigurare obligatorie a răspunderii civile auto seria și numărul xxxxx, indicînd totodată, că termenul de valabilitate al acesteia constituie de pe 08.01.2022 pînă pe 22.02.2022, după care a imprimat-o pe hîrtie, a păstrat-o la sine și pe 17.02.2022 la orele 11:00 a prezentat această poliță de asigurare la punctul de trecere a frontierei „Ceadâr-Lunga-2” în cadrul efectuării controlului frontier la ieșire de către acesta de pe teritoriul Republicii Moldova în calitate de conducător al automobilului de marca „TOYOTA AVENSIS” cu numărul de înmatriculare xxxxx (înregistrat în Republica Bulgaria).

Prin acțiunile sale Dolomanji Piotr a comis infracțiunea, prevăzută de art. 361 alin. (1) Cod penal, și anume: confecționarea, deținerea și folosirea documentului oficial fals, care acordă drepturi.

2. Sentința a fost atacată cu *apel*, de către procurorul Procuraturii UTA Găgăuzia, sediul Ceadâr-Lunga Ianac D. care a solicitat casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei și emiterea unei noi hotărîri, prin care inculpatului Dolomanji Piotr să-i fie numită în conformitate cu art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, cu menținerea în rest a dispozițiilor din sentință.

2.1 În motivarea cerințelor sale acuzarea a invocat că:

- conform art. 64 alin. (1) și alin. (3) Cod penal amenda este o sancțiune pecuniară ce se aplică de instanța de judecată în cazurile și în limitele prevăzute de prezentul cod. Mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale, iar pentru infracțiunile săvîrșite din interes material - pînă la 20000 unități convenționale, luîndu-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvîrșirii infracțiunii;

- ținînd cont de prevederile susmenționate rezultă că, la examinare după procedura generală a cauzei penale pe infracțiunea, prevăzută de art. 361 alin. (1) Cod penal, mărimea pedepsei sub formă de amendă persoanei vinovate urmează să fie determinată în limitele de la 500 la 650 unități convenționale. Însă, în cazul examinării cauzei penale în baza art. 364¹ Cod de procedură penală persoanei vinovate urmează să-i fie aplicată pedeapsa sub formă de amendă în mărime fixă, și anume: 500 unități convenționale, chiar necătînd la faptul, că în rezultatul micșorării pedepsei sub formă de amendă cu o pătrime din pedeapsa maximă se obține pedeapsa sub limita stabilită de lege.

3. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 12 octombrie 2023 a fost admis apelul, casată sentința în partea stabilirii pedepsei cu pronunțarea în această parte o nouă hotărîre, prin care în baza art. 361 alin. (1) Cod penal lui Dolomanji Piotr cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală i-a fost numită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 375 (trei sute șaptezeci și cinci) u.c., adică 18750 (optsprezece mii șapte sute cincizeci) lei.

3.1 În motivarea soluției adoptate instanța de apel a constatat că, prima instanță a dat încadrare justă faptei inculpatului Dolomanji Piotr, vinovăția căruia în comiterea

infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal se confirmă prin materialele cauzei, la fel, prin probele dobândite atât în cadrul urmăririi penale, cât și prin cele constatate în ședința de judecată în prima instanță.

Totodată, instanța de apel nu a găsit temeiuri legale de a pune aceste probe sub îndoială, deoarece ele corelează pe deplin cu materialele cauzei, ca fiind admisibile și veridice.

În ce privește pedeapsa aplicată inculpatului, instanța de apel a menționat că, prin lege, și anume art. 64 alin. (3) Cod penal, mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale, iar pentru infracțiunile săvârșite din interes material - pînă la 20000 unități convenționale, luîndu-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvârșirii infracțiunii. Mărimea amenzii se stabilește în funcție de gravitatea infracțiunii săvârșite și de situația materială a celui vinovat și a familiei sale. Luînd în considerare circumstanțele cauzei, instanța de judecată poate dispune achitarea amenzii în rate timp de pînă la 5 ani.

Prin urmare, la numirea pedepsei sub formă de amendă în cazul hotărîrii pedepsei cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală (în vigoare la momentul emiterii sentinței), instanța urma să țină cont de amenda minimă în mărime de 500 u.c. și cea maximă în mărime de 650 u.c., iar limitele reduse cu o pătrime constituie amenda de la 375 u.c. pînă la 487,5 u.c.

Însă, în cazul dat instanța a numit inculpatului Dolomanji Piotr pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 300 u.c., a numit pedeapsa în afara limitelor legii, de aceea sentința judecătorească în partea numirii pedepsei a fost casată cu emiterea unei noi hotărîri în această parte.

Astfel, instanța de apel a considerat, că ținînd cont de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, adică reducerea pedepsei cu o pătrime din limitele pedepsei prevăzute de lege, precum și ținînd cont de limitele noi, gradul de pericol social al celor comise, precum și circumstanțe atenuante și date personale ale inculpatului, inculpatului Dolomanji Piotr urmează să-i fie numită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 375 (trei sute șaptezeci și cinci) u.c., adică 18750 (optsprezece mii șapte sute cincizeci) lei.

Ținînd cont de cele expuse mai sus, colegiul a menționat că, aplicarea inculpatului Dolomanji Piotr a pedepsei sub formă de amendă în mărime de 375 (trei sute șaptezeci și cinci) u.c., adică 18750 (optsprezece mii șapte sute cincizeci) lei, reieșind din circumstanțele cauzei, va corespunde criteriilor generale de individualizare a pedepsei, va fi proporțională cu caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii și va oferi posibilitatea corectării și reeducării celui vinovat, luînd în considerare principiul umanismului legii penale, prevăzut de art. 4 Cod penal și prevederile art. 61 Cod penal.

4. Decizia instanței de apel este atacată, cu *recurs* de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura UTA Găgăuzia –Bolgar Natalia care invocând temeiul prevăzut la art. 427 alin.(1) pct. 5) Cod de procedură penală, solicită admiterea recursului, casarea deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

4.1 În motivarea cerințelor sale acuzarea a indicat că:

- instanța de apel stabilind inculpatului pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 375 u.c., a încălcat cerințele alin. (3) art. 64 Cod penal.

5. *Judecând recursul în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.*

Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii atacate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.427.

Potrivit textului recursului, completul de judecată reține că, acuzarea invocă temei de casare a deciziei instanței de apel pct. 5) art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală potrivit căruia recursul este admis dacă „a fost aplicată o pedeapsă în alte limite decât cele prevăzute de lege”.

În această ordine de idei, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri nemotivate și contradictorii.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date. Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Din conținutul recursului declarat de către acuzatorul de stat rezultă că, recurentul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă procurorul critică decizia instanței de apel, în partea individualizării pedepsei stabilite în privința lui Dolomanji Piotr, pentru

comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin.(1) Cod penal, sub formă de amendă în mărime de 375 (trei sute șaptezeci și cinci) u.c., astfel considerând-o neîntemeiată și contrară cerințelor alin. (3) art. 64 Cod penal.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub aspectele invocate de acuzare, constată că, această instanță, la examinarea apelului, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, la fel instanța de apel la judecarea cauzei nu a examinat-o sub toate aspectele.

Astfel, instanța de recurs reține că, prima instanță, prin sentința judecătoreiei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga din 02 noiembrie 2022, cauza fiind examinată în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, lui Dolomanji Piotr în baza art. 361 alin. (1) Cod penal i-a aplicat pedeapsa sub formă de amendă - în mărime de 300 u.c., adică 15 000 lei (cincisprezece mii lei).

Procurorul nefiind de acord cu hotărârea adoptată a contestat-o cu apel, invocând că, în cazul examinării cauzei penale în baza art. 364¹ Cod de procedură penală persoanei vinovate urmează să-i fie aplicată pedeapsa sub formă de amendă în mărime fixă, și anume: 500 unități convenționale, necătfînd la faptul, că în rezultatul micșorării pedepsei sub formă de amendă cu o pătrime din pedeapsa maximă se obține pedeapsa sub limita stabilită de lege. Însă, instanța de apel admite apelul procurorului și lui Dolomanji Piotr în baza art. 361 alin. (1) Cod penal îi stabilește pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 375 (trei sute șaptezeci și cinci) u.c., adică 18750 (optsprezece mii șapte sute cincizeci) lei, invocând că, prima instanță a numit pedeapsa inculpatului în afara limitelor legii și astfel, ținînd cont de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Verificând legalitatea deciziei instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei inculpatului Dolomanji Piotr pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, în cazul examinării cauzei penale în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, argumentele din recursul procurorului sunt întemeiate, deoarece din analiza hotărârii contestate, se atestă faptul că, instanța de apel, la adoptarea soluției, nu a ținut cont de dispozițiile art. 64 alin. (3) Cod penal potrivit căruia mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale, iar pentru infracțiunile săvârșite din interes material – pînă la 20000 unități convenționale, luîndu-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvârșirii infracțiunii. Mărimea amenzii se stabilește în funcție de gravitatea infracțiunii săvârșite și de situația materială a celui vinovat și a familiei sale. Luînd în considerare circumstanțele cauzei, instanța de judecată poate dispune achitarea amenzii în rate timp de pînă la 5 ani.

Aplicarea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 375 unități convenționale contravine prevederilor art.64 alin.(3) Cod penal.

Eroarea admisă de către instanța de apel, se apreciază ca un viciu de judecată care afectează hotărârea adoptată și reprezintă temei legal de a casa decizia atacată și a dispune rejudecarea cauzei în instanța de apel.

Generalizând cele expuse supra, completul de judecată constată că, în speța discutată, și-a găsit confirmare temeiul invocat și prevăzut în art. 427 alin.(1) pct. 5) Cod de procedură penală și anume a fost aplicată o pedeapsă în alte limite decât cele prevăzute de lege, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, fiindcă instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de substitui instanța care a judecat apelul, cu încălcarea prevederilor procesual penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să înlăture erorile menționate, în partea individualizării pedepsei, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate.

Reieșind din faptul că, la Curtea de Apel Comrat este imposibilă formarea unui complet de judecători compatibili pentru a rejudeca cauza dată, se impune desemnarea pentru rejudecarea cauzei a unei instanțe egale în grad și anume Curtea de Apel Cahul.

6. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura UTA Găgăuzia –Bolgar Natalia, casează parțial decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 12 octombrie 2023, în latura aplicării pedepsei, în cauza penală în privința lui *Dolomanji Piotr xxxxx*, și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către Curtea de Apel Cahul.

Celelalte dispoziții ale deciziei atacate se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac, în partea rejudecării cauzei, în rest este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Mânăscurtă Igor

Daguța Sergiu